

# ANTEEKSIANTO

Raamatussa syntinen on velallinen, jonka velan Jumala anteeksiantamuksellaan kuittaa (hepr. \*salah\*; 4. Moos. 14:19); anteeksianto on niin tehokas, ettei Jumala enää näe syntiä, joka on kuin heitetty hänen taakseen (Jes. 38:17), joka otetaan pois (hepr. \*nasa\*; 2. Moos. 32:32), sovitetaan ja hävitetään (hepr. \*kipper\*; Jes. 6:7). Kristus käyttää samaa sanastoa ja korostaa, että velan anteeksianto on vastikkeetonta ja velallinen maksukyvytön (Luuk. 7:42; Matt. 18:25 ff.). Alkukirkon julistus koski Pyhän Hengen lahjan ohella syntien anteeksiantoa, joka on sen ensimmäinen vaikutus ja jota julistus nimittää \*afesikseksi\* (Luuk. 24:47; Ap. t. 2:38; vrt. helluntain tiistain kommuunionjälkeisrukous). Myös sanat puhdistaa, pestä ja vanhurskauttaa esiintyvät apostolisissa kirjoituksissa, joissa korostetaan anteeksiannon myönteistä puolta: sovintoa ja yhteen liittämistä.

## I. Anteeksiannon Jumala.

Juuri synnin edessä kiivas Jumala (2. Moos. 20:5) ilmoittaa olevansa anteeksiannon Jumala. Liittoa seurannut luopumus, joka olisi ansainnut kansan tuhon (2. Moos. 32:30 ff.), antaa Jumalalle aiheen julistaa itsensä ”hellyyden ja laupeuden Jumalaksi, hitaaksi vihastumaan, runsaaksi armossa ja uskollisuudessa... joka sietää rikkomuksen, uskottomuuden ja synnin, mutta ei jätä mitään rankaisematta...”; siksi Mooses voi rukoilla luottavaisesti: ”Tämä on jäykkäniskainen kansa. Mutta anna anteeksi rikkomuksemme ja syntimme ja ota meidät perintöosaksesi!” (2. Moos. 34:6–9).

Inhimillisesti ja oikeudellisesti anteeksiantoa ei voi perustella. Eikö pyhän Jumalan pidä ilmaista pyhyytensä vanhurskaudessaan (Jes. 5:16) ja rangaista niitä, jotka halveksivat häntä (Jes. 5:24)? Miten liitolle uskonon vaimo voisi luottaa anteeksiantoon, kun hän ei häpeä prostituutiotaan (Jer. 3:1–5)? Mutta Jumalan sydän ei ole ihmisen kaltainen, eikä Pyhä halua tuhota (Hoos. 11:8); hän ei suinkaan tahdo syntisen kuolemaa vaan tämän kääntymystä (Hes. 18:23), jotta voisi vuodattaa anteeksiantoon ylenpalttisesti, sillä ”hänen tiensä eivät ole meidän teitämme” ja ”hänen ajatuksensa ylittävät meidän ajatuksemme” niin paljon kuin taivas kohoaa maan ylle (Jes. 55:8 ff.).

Tämä tekee psalmistojen rukouksesta niin luottavaisen: Jumala antaa anteeksi syntiselle, joka tunnustaa syyllisyytensä (Ps. 32:5; vrt. 2. Sam. 12:13); hän ei tahdo tuhota häntä (Ps. 78:38) eikä halveksi häntä, vaan luo hänet uudelleen, puhdistaa hänen murtuneen ja nöyrytyneen sydämensä ja täyttää sen ilolla (Ps. 51:10–14, 19; vrt. Ps. 32:1–11); runsaan lunastuksen lähteenä hän on isä, joka antaa lapsilleen kaiken anteeksi (Ps. 103:3–8). Pakkosiirtolaisuuden jälkeen vedotaan yhä ”Anteeksiantojen Jumalaan” (Neh. 9:17) ja ”laupeuden Jumalaan” (Dan. 9:9), joka on aina valmis luopumaan siitä pahasta, jolla hän on uhanut syntistä, jos tämä kääntyy (Joel 2:13). Mutta Joona, Israelin partikularismin kuva, hämmästyy nähdessään tämän anteeksiannon tarjottavan kaikille ihmisille (Joona 3:10; Joona 4:2). Sen sijaan Viisauden kirja ylistää Jumalaa, joka rakastaa kaikkea tekemäänsä ja armahtaa kaikkia, joka sulkee silmänsä ihmisten synneiltä, jotta he tekisivät parannuksen, kurittaa heitä vähitellen ja muistuttaa heitä siitä, missä he tekevät syntiä, jotta he uskoisivat häneen (Viis. 11:23–12:2); näin hän osoittaa olevansa Kaikkivaltias, jolle anteeksiantaminen on ominaista (Viis. 11:23; vrt. helluntain jälkeisen 10. sunnuntain kolehta ja kaikkien pyhien litanian rukous).

## II. Jumalan anteeksianto Kristuksen kautta.

Israelin tavoin (Luuk. 1:77) Johannes Kastaja siis odottaa syntien anteeksiantoa ja saarnaa kastetta, joka on sen ehto: ”Tehkää parannus, muuten tuleva kastaa teidät tulella”; hänelle tämä tuli on vihan ja tuomion tuli, joka polttaa ruumenet, kun hyvä vilja on eroteltu (Matt. 3:1–12). Tämä näkemys säilyy niillä Johanneksen opetuslapsilla, jotka ovat seuranneet Jeesusta: he haluavat antaa taivaan tulen langeta niiden päälle, jotka kieltäytyvät ottamasta vastaan Mestaria (Luuk. 9:54). Johannes Kastaja kyselee (vrt. Luuk. 7:19–23) kuullessaan Jeesuksen paitsi kutsuvan syntisiä kääntymään ja uskomaan (Mark. 1:15) myös julistavan tulleen ainoastaan parantamaan ja antamaan anteeksi.

**1. Anteeksiannon julistaminen.** Jos Jeesus tosiaan tuli heittämään tulen maan päälle (Luuk. 12:49), hänen Isänsä ei lähettänyt häntä tuomariksi vaan pelastajaksi (Joh. 3:17; 12:47). Hän kutsuu kääntymykseen kaikkia, jotka sitä tarvitsevat (Luuk. 5:32 rinnakk.), ja saa aikaan tämän kääntymyksen (Luuk. 19:1–10) ilmoittamalla, että Jumala on Isä, jonka ilona on antaa anteeksi (Luuk. 15) ja jonka tahto on, ettei kukaan joutuisi kadotukseen (Matt. 18:12 ff.). Jeesus ei ainoastaan julista tätä anteeksiantoa, jolle nöyrä usko avautuu mutta jolta ylpeys sulkeutuu (Luuk. 7:47–50; 18:9–14), vaan myös toteuttaa sitä ja osoittaa teoillaan, että hänellä on tämä Jumalalle kuuluva valta (Mark. 2:5–11 rinnakk.; vrt. Joh. 5:21).

**2. Uhri syntien anteeksiantamiseksi.** Kristus kruunaa työnsä hankkimalla syntisille anteeksiannon Isältään. Hän rukoilee (Luuk. 23:34) ja vuodattaa verensä syntien anteeksiantamiseksi (Mark. 14:24; Matt. 26:28). Jumalan tosi Palvelijana hän vanhurskauttaa joukot, joiden synnit hän kantaa (1. Piet. 2:24; vrt. Mark. 10:45; Jes. 53:11 f.), sillä hän on Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin (Joh. 1:29) pelastaessaan maailman. Hänen verensä kautta meidät puhdistetaan, pestään rikkomuksistamme (1. Joh. 1:7; Ilm. 1:5).

**3. Anteeksiannon vallan välittäminen.** Kristus, jolla on kaikki valta taivaassa ja maan päällä, välittää ylösnousseena apostoleille vallan antaa syntejä anteeksi (Joh. 20:22 ff.; vrt. Matt. 16:19; Matt. 18:18). Ensimmäinen

syntien anteeksianto annetaan kasteessa kaikille niille, jotka kääntyvät ja uskovat Jeesuksen nimeen (Matt. 28:19; Mark. 16:16; Ap. t. 2:38; Ap. t. 3:19). Apostolit siis julistavat syntien anteeksiantoa (Ap. t. 2:38; Ap. t. 5:31; Ap. t. 10:43; Ap. t. 13:38; Ap. t. 26:18), mutta kirjoituksissaan he korostavat vähemmän anteeksiannon oikeudellista puolta kuin Jumalan rakkautta, joka Jeesuksen kautta pelastaa ja pyhittää meidät (esim. Room. 5:1–11). On syytä panna merkille Kirkon rukouksen ja keskinäisen synnintunnustuksen osuus keinona saada parantuminen ja syntien anteeksianto (Jaak. 5:15 f.).

### III. III. Rikkomusten anteeksianto.

Jo VT:ssa laki ei ainoastaan aseta rajaa koston talionin säännöllä (2. Moos. 21:23–25), vaan kieltää myös vihan veljeä kohtaan, koston ja kaunan lähimmäistä kohtaan (3. Moos. 19:17 f.). Viisas Ben Sira on mietiskellyt näitä määräyksiä ja havainnut yhteyden, joka yhdistää ihmisen lähimmäiselleen antaman anteeksiannon siihen anteeksiantoon, jota hän pyytää Jumalalta: ”Anna lähimmäisesi anteeksi hänen rikkomuksensa; silloin syntisi annetaan sinulle anteeksi, kun rukoilet. Jos joku kantaa vihaa toista ihmistä kohtaan, kuinka hän voi pyytää Jumalalta parantumista? Hän ei sääli ihmistä, kaltaistaan, ja kuitenkin rukoilisi omien syntiensä puolesta?” (Sir. 27:30–28:7). Viisauden kirja täydentää opetusta muistuttamalla vanhurskasta, että tuomioissaan hänen tulee ottaa esikuvaksi jumalallinen laupeus (Viis. 12:19, 22).

Jeesus omaksuu tämän kaksiosaisen opetuksen ja muuttaa sitä. Sirakin kirjan tavoin hän opettaa, ettei Jumala voi antaa anteeksi sille, joka ei anna anteeksi, ja että Jumalan anteeksiantoa pyytääkseen on annettava anteeksi veljelleen. Vertaus armottomasta velallisesta painaa tämän totuuden vahvasti mieleen (Matt. 18:23–35). Kristus tähdentää sitä (Matt. 6:14 f.) ja estää meitä unohtamasta sitä panemalla meidät toistamaan sen joka päivä Isä meidän -rukouksessa. Meidän on voitava sanoa, että annamme anteeksi; tämä vakuutus yhdistetään pyyntöömme milloin sillä-sanalla, joka tekee siitä Jumalan anteeksiannon ehdon (Luuk. 11:4), milloin niin kuin -sanalla, joka määrää sen mitan (Matt. 6:12). Jeesus menee pidemmälle: Viisauden kirjan tavoin hän asettaa Jumalan laupeuden esikuvaksi (Luuk. 6:35 f.) niille, joiden Isä hän on ja joiden tulee jäljitellä häntä ollakseen hänen todellisia lapsiaan (Matt. 5:43 ff.; Matt. 5:48). Anteeksianto ei ole vain uuden elämän ennakkoehto, vaan yksi sen olennaisista osista: Jeesus käskee siis Pietaria antamaan anteeksi lakkaamatta, toisin kuin syntinen, jolla on taipumus kostaa kohtuuttomasti (Matt. 18:21 f.; vrt. 1. Moos. 4:24). Herran esimerkkiä seuraten Stefanus kuoli anteeksi antaen (Luuk. 23:34; Ap. t. 7:60). Voittaakseen heidän tavallaan pahan hyvällä (Room. 12:21; vrt. 1. Piet. 3:9) kristityn tulee aina antaa anteeksi ja tehdä se rakkaudesta, kuten Kristus (Kol. 3:13) ja hänen Isänsä (Ef. 4:32).

JG1 & MFL

*Katso myös:* → Abel 2 — Rakkaus I AT 2 ; II NT 2 — Tunnustus AT 2 ; NT 2 — ennemi II 3, III 1 — Sovitus 3 — justice B II AT — Kirous V — Muistaminen 2 — Laupeus — Kärsivällisyys I, II 2 — peche III 3, IV 1 cd — Parannus ja kääntymys AT I 2 ; NT III 1 — Sovinto — tendresse — vengeance 2 a — violence IV 3